

Täysistunto

Tiistai 17.2.2026 klo 14.00—21.42

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poliisilain 5 a luvun muuttamisesta ja eräksi muiksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 29/2025 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 32/2025 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.54 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Tänään käsiteltävänä oleva lakiesitys vahvistaa sitä työtä, jota Suomi tekee oman turvallisuutensa eteen muuttuneessa maailmassa. Turvallisuuttamme horjuttavat uhkat eivät tule enää vain rajan takaa. Ne ovat monimuotoisia, vaikeasti tunnistettavia ja liikkuvat verkossa vaikutusyrityksissä ja harmaalla alueella. Meidän on taattava oikean tiedon sujuva liikkuminen viranomaiselta toiselle. Lain ei tule olla esteenä tulkinnalliselle työlle erityisesti silloin, kun kyse on vakavimmista uhista, kuten maanpetoksesta, terrorismista tai valtiopetoksesta.

Tällä esityksellä selvennetään niin sanottua palomuurisääntelyä. Siis varmistetaan, että kun suojelupoliisi tai sotilastiedustelu havaitsee uhan, tieto voi siirtyä oikealle viranomaiselle ajoissa ja selkeästi. Silloin viranomaiset voivat toimia, estää rikoksia, suojella ihmisiä ja turvata yhteiskuntaamme. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Elo, olkaa hyvä.

17.56 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi niin sanottua palomuurisääntelyä eli sääntelyä siviilitiedustelun aikana saadun tiedon luovuttamisesta rikostorjuntaan. Esityksessä arvioidaan, että se voisi parantaa viranomaisten kykyä reagoida kansallisen turvallisuuden uhkiin. Tätä tavoitetta voidaan pitää lähtökohtaisesti kannatettavana. Muuttuneessa turvallisuusympäristössä kansallisen turvallisuuden uhkiin reagointia voidaan pitää välttämättömänä. Kansallisen turvallisuuden puolustamisessa on kuitenkin ensisijaisen tärkeää kiinnittää huomiota sääntelyn perus- ja ihmisoi-keusnäkökohtiin ja huolehtia kansalaisten oikeusturvasta.

Esityksessä puhutaan sääntelyn täsmentämisestä, mutta termi on harhaanjohtava. Kyse on melko perustavanlaatuisista muutoksista, joilla laajennettaisiin mahdollisuutta luovuttaa siviilitiedustelun tietoja rikostorjuntaan. Ongelmalliseksi asian tekee se, että siviilitiedustelumenetelmiä ei ole lähtökohtaisesti tarkoitettu rikostorjuntaan. Tietojen luovuttami-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

sessä rikostorjuntaan onkin siten aina kyse poikkeamisesta tietojen käyttötarkoitussidonnaisuudesta. Rikostorjuntaan tietoja voidaan sen sijaan hankkia muun muassa salaisilla tiedonhankintakeinoilla ja pakkokeinoilla. Erona rikosten torjuntaan käytettävien poliisin salaisen tiedonhankintakeinojen ja siviilitiedustelumenetelmien käytön välillä on se, että käytännössä samoja keinoja tai menetelmiä voidaan käyttää tiedustelussa paljon vähemmän edellytyksin kuin salaisessa tiedonhankinnassa. Perustuslakivaliokunta onkin palomuurisääntelyä koskevassa aiemmassa lausuntokäytännössä kiinnittänyt huomiota siihen, että tiedustelutoimintaa ei pidä säännellä siten, että se avaisi tosiasiallisen mahdollisuuden kiertää tai välttää salaisille tiedonhankintakeinoille tai salaisille pakkokeinoille asetettuja edellytyksiä.

Arvoisa puhemies! Tiedustelumenetelmillä saadun tiedon luovuttamiseen rikostorjunnan käyttöön tulee suhtautua hyvin pidättyväisesti. Tiedustelutoimivaltuuksien laajempi käyttömahdollisuus on katsottu hyväksyttäväksi nimenomaan tiedustelutoiminnan kohteena olevan toiminnan vakavuuden ja rikostorjunnan kohteista poikkeavan luonteensa vuoksi. Palomuurisääntelyn heikentämisessä vaarana on tiedustelun ja rikostorjunnan erottelun murentaminen.

Perustuslakivaliokunta kiinnitti esitystä koskevassa lausunnossaan huomiota siihen, että ehdotettu sääntely tiedon luovuttamisesta muodostuu varsin väljäksi perusoikeuksien rajoittamista koskevan täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimuksen kannalta. Sisäministeriö on täsmentänyt esitystä perustuslakivaliokunnan lausunnon pohjalta, mutta täsmennykset vastaavat nähdäkseni vain osittain perustuslakivaliokunnan esittämään kritiikkiin. Esityksen käsittelyä ja arviointia on osaltaan vaikeuttanut se, että sisäministeriö on valiokuntakäsittelyn aikana esittänyt useita jopa päinvastaisiin suuntiin vieneitä muutoksia.

Arvoisa puhemies! Esitetyt muutokset eivät ole välttämättömiä ja oikeasuhtaisia tavalla, jota perusoikeusrajoituksilta on syytä edellyttää. Vaikka tässä esityksessä olevat perusoikeusrajoitusten täsmällisyyteen liittyvät ongelmat korjattaisiin, tulisi lisäksi esittää konkreettisia perusteita muutokselle, kun ehdotetaan näin syvälle käyviä muutoksia. Pelkästään kansalliseen turvallisuuteen vetoamista ei voi pitää riittävänä, vaan muutosten välttämättömyyden tueksi olisi syytä esittää tietoja konkreettisista ongelmista, joita voimassa oleva laki ja palomuurisääntely ovat aiheuttaneet. Tällaisia esimerkkejä ei kuitenkaan ole riittävässä määrin esitetty.

Arvoisa puhemies! Edellä mainituista syistä esitän, että tämä lakiesitys hylätään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vornanen.

18.00 Timo Vornanen tv: Arvoisa rouva puhemies! Olemme tällä kaudella käsitelleet runsaasti viranomaisten tiedonkulkua parantavia lakimuutoksia. Kun puhutaan tiedustelusta ja rikostorjunnasta, meillä on lainsäädännössä tällä hetkellä erikoinen tilanne. Meillä on niin sanottu palomuri, jonka alkuperäinen tarkoitus on ollut hyvä. Tämä tarkoitus on tiedustelun ja poliisin toiminnan pitäminen erillään toisistaan, mutta käytännössä tästä muurista on tullut niin paksu, että se on alkanut haitata viranomaisten perustehtävää eli suomalaisten suojelemista.

Nykyinen laki on liian tulkinnanvarainen. Kuten hallintovaliokunnan mietinnöstä käy ilmi, jopa laillisuusvalvojat ovat olleet eri mieltä siitä, mitä tietoa saa luovuttaa ja mitä ei. Tämä ei voi olla oikein, sillä kentällä tilannekuvan on oltava kirkas, ei juridisen arpomisen sumentama.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

Arvoisa rouva puhemies! Tämän lakiesityksen ydin on selkeyttää sitä, milloin suojelupoliisi tai sotilastiedustelu voi antaa tietoa poliisille rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi. Erityisen tärkeä on muutos, joka koskee kansallista turvallisuutta vaarantavia rikoksia, kuten maanpetoksia, vakoilua tai terrorismia. Tähän asti tiedon luovuttaminen on ollut liian tiukasti sidoksissa rikoksen rangaistusmaksimiin, mikä on vanhentunutta ajattelua. Mietinnössä nostetaan esiin se tosiasia, että rikoslaissa rangaistusasteikko kertoo teon moitittavuudesta, mutta se ei kerro teon vaarallisuudesta valtakunnan turvallisuudelle. Esimerkiksi tuottamuksellisen turvallisuussalaisuuden paljastamisesta rangaistus voi olla lievä, sakkoja tai vähän vankeutta, mutta jos väärä tieto vuotaa väärään paikkaan, vahinko Suomen kansalliselle turvallisuudelle voi olla massiivinen. Olisi järjetöntä, jos suojelupoliisi istuisi tämän tiedon päällä eikä voisi varoittaa rikostorjuntaa vain siksi, että pykälässä lukee liian pieni vankeusuhka. Kun tämä ongelma korjataan listaamalla lakiin nimenomaisesti ne teot, joista tiedon on kuljettava, tämä asia saadaan nykyaikaiselle tasolle.

Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä ei edistetä poliisivaltiota vaan toimivaa oikeusvaltiota. Suojelupoliisi hankkii tiedon uhkista, mutta vastoin arkijärkeä sillä ei ole samoja toimivaltuuksia kuin poliisilla. Jotta uhka voidaan pysäyttää, tiedon on siirryttävä poliisille.

Kannatan lämpimästi tätä lakiesitystä ja hallintovaliokunnan mietintöä. Maailma on muuttunut, ja meidän lainsäädäntömme on vastattava siihen todellisuuteen, jossa turvallisuusviranomaiset toimivat tänä päivänä. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

18.03 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssämme olevalla hallituksen esityksellä on perimmäisenä tarkoituksena vastata kysymykseen, onko suomalaisella poliisilla riittävät keinot suojata suomalaisia vai jätämmekö viranomaiset kädet sidottuina tilanteessa, jossa rikollisuus kovenee ja kansainvälistyy. Meillä perussuomalaisilla lähtökohta on selvä. Valtion ensimmäinen ja tärkein tehtävä on huolehtia omien kansalaistensa turvallisuudesta. Turvallisuus ei ole mikään sivujuonne vaan koko hyvinvointiyhteiskunnan perusta. Ilman sisäistä turvallisuutta ei ole toimivia kouluja, ei yritystoimintaa, ei arjen rauhaa.

Poliisilain 5 a luku koskee salaisia tiedonhankintakeinoja. On tosiasia, että vakava rikollisuus, kuten järjestäytynyt rikollisuus, huumekauppa, ihmiskauppa ja terrorismiin kytkeytyvät ilmiöt, toimii yhä useammin verkossa, suljetuissa viestintäkanavissa ja kansainvälisissä verkostoissa. Jos viranomaisten toimivaltuudet laahaavat perässä, rikolliset voittavat kilpajuoksun. Hallituksen esityksessä vahvistetaan poliisin mahdollisuuksia estää ennalta vakavia rikoksia. Tämä on oikea suunta. Perussuomalaiset eivät hyväksy sellaista ajattelua, jossa rikoksen uhrin oikeudet jäävät toissijaisiksi suhteessa rikosentekijän yksityisyydensuojaan. Uhrin näkökulma on nostettava keskiöön.

Arvoisa puhemies! Samalla on selvää, että toimivaltuuksien tulee olla tarkkarajaisia ja valvottuja. Olemme oikeusvaltio, emme mielivaltainen järjestelmä. Hallintovaliokunnan tekemät täsmennykset valvonnan ja oikeusturvan vahvistamiseksi ovat perusteltuja. Emme saa kuitenkaan ajautua tilanteeseen, jossa byrokratia halvaannuttaa poliisin operatiivisen toiminnan. Opposition vastalause, joka sisältää ehdotuksen esityksen hylkäämiseksi tai kaventamiseksi, on tässä turvallisuustilanteessa vastuuton. Se antaa kuvan, että ideologinen epäluulo viranomaisia kohtaan on tärkeämpää kuin kansalaisten arjen turvallisuus. On pakko kysyä, mikä on vaihtoehto: jätetäänkö poliisi ilman nykyaikaisia keinoja siksi, että pe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

lätään periaatteellisesti toimivaltuuksien laajentamista? On hyvä muistaa, että rikolliset eivät epäröi käyttää uusia teknologioita. Miksi siis Suomen valtion pitäisi vapaaehtoisesti rajoittaa itseään enemmän kuin se on välttämätöntä?

Arvoisa puhemies! Turvallisuuspolitiikka ei saa olla sinisilmäistä tai naiivia. Suomi on muuttunut, ja myös turvallisuusympäristömme on muuttunut. Meidän on uskallettava tunnustaa se.

Perussuomalaisille on tärkeää, että viranomaisilla on todelliset mahdollisuudet puuttua vakaviin uhkiiin ajoissa eikä vasta sitten, kun vahinko on jo tapahtunut. Tämä ei ole vastakainasettelua turvallisuuden ja perusoikeuksien välillä. On kysymys siitä, miten turvaamme suomalaisten oikeuden elää ilman pelkoa. Siksi suhtaudumme esitykseen myönteisesti, kuitenkin tarkasti valvontaa ja rajoituksia seuraten. Sen sijaan vastalauseen linja, jossa turvallisuus asetetaan toissijaiseksi, ei saa meidän tukeamme.

Arvoisa puhemies! Suomalaiset ansaitsevat valtion, joka seisoo heidän puolellaan. Tässä asiassa se tarkoittaa sitä, että viranomaisilla on riittävät ja ajantasaiset valtuudet suojella Suomea ja suomalaisia.— Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kontula.

18.07 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Vastaan ensin edustaja Rasinkankaalle, joka vaikutti kovin hämmentyneeltä vastalauseen johdosta. [Anne Rintamäki: Rintamäki!] — Aah, anteeksi, [Anne Rintamäki: Ei haittaa!] Rintamäelle.

Kysehän ei ole vain rikollisista ja uhreista ja näiden kohtelun välisestä tasapainosta, vaan kysymys on myös lukuisista sivullisista ihmisistä, sellaisista ihmisistä, jotka eivät päädy rikoksen uhreiksi eivätkä ole itse syyllistyneet rikokseen, mutta jotka sattuvat olemaan väärässä paikassa väärään aikaan, tuntemaan väriä henkilöitä tai muodostamaan perhesiteen väärän henkilön kanssa, kaikkien näiden ihmisten perusoikeuksista. Se, mitä kuvasitte puheenvuorossanne ideologiseksi, on itse asiassa vahvasti sidottu meidän perusoikeusjärjestelmään, ei suinkaan mihinkään vasemmistolaiseen tai vihreään ideologiaan, ellette sitten ajattele, että meidän perustuslakimme on vihervasemmistolainen.

Samalla haluaisin muistuttaa, että myös huonosti harkitut valtaoikeudet viranomaisille, mutta erityisesti väkivaltamonopolia hallitseville viranomaisille, ovat turvallisuusriski. Tämän takia meillä on aina pyrkimys tasapainoon perusoikeusrajoitusten ja toisaalta erilaisten valtaoikeuksien välillä. Nyt tässä kohtaa me, jotka olemme vastalauseetta olleet laatimassa, olemme sitä mieltä, että se tasapaino ei toteudu. Ottaen huomioon, kuinka vakavasta asiasta tässä esityksessä on kyse ja kuinka pitkään keskusteluun palomuurisääntelystä se kiinnittyy, esitystä leimaa hämmästyttävän huono valmistelu. Se näkyy itse esityksen riittämättömissä perusteluissa, mutta se näkyy myös siinä, että esityksen valiokuntakäsittelyn aikana ministeriö toi lukuisia erisuuntaisia ja moneen kertaan asiaa puurouttavia esityksiä valiokunnalle siitä, mihinkä suuntaan tässä nyt pitäisi sitten edetä. Silloin kun on kysymys näin keskeisistä, tärkeistä asioista, olisi hyvä, jos asiat tehtäisiin alusta alkaen hyvin, pohdinnat olisivat alusta alkaen kohdillaan, ja ainakin sitten siinä vaiheessa kun ongelmia havaitaan, niihin suhtauduttaisiin vakavasti, ja viimeistään siinä vaiheessa sitten asia saisi sen ansaitsemansa huomion.

Edelleen tässä nyt tähän saliin päätyneessä versiossa, lukuisten versioiden joukossa, puuttuu perusoikeusrajoitusten edellyttämä täsmällisyys ja puuttuvat muutostarpeen konk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 8/2026 vp

reettiset perustelut, jotka kumpikin ovat vähintäänkin kohtuullisia vaatimuksia silloin, kun mennään hyvin pitkälle ihmisten yksityisyydensuojaan.

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Elon tekemää hylkäysesitystä. Tämän esityksen keskeinen ongelma on, että tiedustelumenetelmiä ei ole tarkoitettu rikostorjuntaan ja esitys murentaa oleellisesti näiden kahden välistä palomuuria, eikä esitys anna perusteita tällaiselle muutokselle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

18.11 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme hallituksen esitystä, hallintovaliokunnan mietintöä, jonka tarkoituksena on selkeyttää poliisilain palomuurisäännöksiä. Kyse ei ole uusien tiedusteluvaltuuksien luomisesta vaan siitä, että jo laillisesti hankittu tieto voidaan tarvittaessa luovuttaa toimivaltaiselle viranomaiselle, kun kyse on maanpetos-, valtiopetos- tai terrorismirikoksesta. On välttämätöntä, ettei epäselvä sääntely estä suojelupoliisia tai sotilastiedustelua luovuttamasta tietoa keskusrikospoliisille tai muulle viranomaiselle tilanteissa, joissa rikos on tehty tai on vielä estettävissä. Kansainvälisen turvallisuuden suojaaminen ei saa kaatua tulkinnanvaraisuuksiin.

Arvoisa puhemies! Esityksessä täsmennetään myös uusia rikostiedon luovutustarkoituksia, kuten kansallisen turvallisuuden suojaaminen. Tämä on keskeistä yhteisen tilannekuvan muodostamisessa ilman oikea-aikaista tiedonvaihtoa. Viranomaiset eivät kykene toimimaan tehokkaasti. On tärkeää korostaa, että tiedot vastaanottava viranomainen käyttää aina omia, laissa säädettyjä toimivaltuuksiaan.

Lisäksi esityksessä mahdollistetaan henkilötietojen luovuttaminen puolustusliitto Nattolle laissa säädetyn edellytyksin. Turvallisuusympäristössä, jossa uhkat ovat yhä kansainvälisempiä, yhteistyön on oltava sujuvaa myös kumppaneiden, kuten Naton, kanssa.

Arvoisa puhemies! Tällä hallituskaudella on perussuomalaisen sisäministeri Rantasen johdolla tehty ansiokasta työtä viranomaisten toimivaltuuksien parantamiseksi ja viranomaisten yhteistyön helpottamiseksi muun muassa tiedonsiirtoa helpottamalla. Itsekin poliisitaustaisena voin sanoa, että nämä kaikki lakiuudistukset ovat todella tarpeen. Mietinnössä kerrotaan, että valiokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotettu lainsäädäntö parantaa rikostietojen luovuttamisen osalta nykytilaa poliisin näkökulmasta. Tämä on erittäin hyvä asia.

Näillä sanoin pidän esitystä perusteltuna, kannatettavana ja Suomen turvallisuutta vahvistavana. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.